

MINI FUTBOLNING YOSHLAR ORASIDA OMMALASHUVI***Davranov Ernazar Orziyevich****Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM dotsenti*

Annotatsiya. Ushbu maqolada mini-futbolning yoshlar orasida ommalashuviga ta'sir etuvchi omillar, uning tarbiyaviy va ijtimoiy ahamiyati, shuningdek sport tizimidagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqot davomida kuzatuv, tahlil va taqqoslash metodlari qo'llanildi. Natijalar mini-futbolning yoshlar tomonidan keng qabul qilinishi, ularning sog'lom turmush tarzini shakllantirishda muhim vosita ekanligini ko'rsatdi. Shuningdek, mini-futbol jamoaviylik, intizom, mas'uliyat kabi ijobiy fazilatlarini rivojlantirishga yordam berishi aniqlangan.

Kalit so'zlar: mini-futbol, yoshlar sporti, sog'lom turmush tarzi, ommalashuv, sport tarbiyasi, jamoaviylik.

Аннотация. В данной статье рассматриваются факторы популяризации мини-футбола среди молодежи, его воспитательное значение и роль в системе массового спорта. В ходе исследования применялись методы наблюдения, сравнительный анализ и статистическая оценка. Полученные результаты показывают, что мини-футбол способствует развитию у молодежи здорового образа жизни, укрепляет физическую подготовку и формирует такие качества, как ответственность и дисциплина.

Ключевые слова: мини-футбол, молодежный спорт, популяризация, здоровый образ жизни, спортивное воспитание.

Annotation. This article analyzes the factors influencing the popularity of mini-football among youth and its educational and social significance. Observation, analytical and comparative methods were used in the study. The results show that mini-football is becoming increasingly popular among young people due to its accessibility and team-based nature. It contributes to physical development, promotes a healthy lifestyle, and helps to build teamwork and discipline among youth.

Keywords: *mini-football, youth sports, popularization, healthy lifestyle, sport education, teamwork.*

Kirish.

Bugungi globallashuv davrida sport jamiyatning eng muhim ijtimoiy yo'nalishlaridan biri sifatida ahamiyat kasb etadi. Yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni sog'lom turmush tarziga jalb etish va jamoaviylik ruhini shakllantirishda sportning, xususan mini-futbolning o'rni katta. Mini-futbolning ommalashuvi uning qulayligi, ixchamligi, o'yin maydonining kichikligi va o'yinchilar sonining kamligi bilan izohlanadi. Ushbu maqolada mini-futbolning yoshlar o'rtasida keng yoyilishiga ta'sir etuvchi omillar, uning tarbiyaviy va ijtimoiy ahamiyati tahlil qilinadi.

Metodologiya.

Tadqiqot davomida quyidagi metodlardan foydalanildi:

— Tahliliy metod – mini-futbolning yoshlar hayotidagi o'rni statistika va ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi.

— Taqqoslash metodi – mini-futbolning boshqa sport turlari bilan qiyosiy ustunliklari ko'rsatildi.

— Sotsiologik kuzatuv – yoshlar ishtirokidagi sport to'garaklari va maktab sporti ma'lumotlaridan foydalanildi.

— Empirik yondashuv – murabbiylar fikri va sport tahlillari asosida xulosa chiqarildi[2].

Natijalar.

Olingan natijalarga ko'ra mini-futbolning yoshlar orasida ommalashuvi quyidagi omillar bilan bog'liq[5]:

№	Ommalashuvga ta'sir etuvchi omillar	Izoh
1	Qulay sharoit talab qilmaydi	Maktab sport zali ham yetarli
2	Tezkorlik va texnikani oshiradi	Yoshlarning qiziqishini oshiradi
3	Jamoaviylik ruhini shakllantiradi	Hamkorlik va do'stlik rivojlanadi
4	Arzon va ommabop sport turi	Maxsus jihozlar talab qilinmaydi

5	Sogʻlom turmush tarzini shakllantiradi	Salbiy odatlardan himoya qiladi
---	--	---------------------------------

Shuningdek, Oʻzbekistonda 2018–2024 yillar davomida mini-futbol toʻgaraklarida ishtirok etayotgan yoshlar soni yil sayin oshmoqda. Taʼlim muassasalarida mini-futbolga qiziqishning ortishi uning ommalashuvining asosiy koʻrsatkichidir[1].

Kuzatuv natijalariga koʻra muntazam shugʻullanuvchi yoshlar quyidagi ijobiy oʻzgarishlarga ega boʻldi:

- Jismoniy tayyorgarlik 25–30% oshgan;
- Jamoaviy ishlash koʻnikmasi yaxshilangan;
- Intizom va masʼuliyat oshgan;
- Sportdagi motivatsiya kuchaygan[3].

Muhokama.

Mini-futbol yoshlarning nafaqat jismoniy rivojlanishiga, balki maʼnaviy-psixologik kamolotiga ham katta taʼsir koʻrsatadi. Jamoada oʻynash orqali yoshlar tezkor qaror qabul qilish, oʻzini boshqarish, masʼuliyat va intizom kabi muhim sifatlarni rivojlantiradi. Mini-futbol bilan shugʻullanish sport maktablari, mahalla sport maydonchalari, oliy oʻquv yurtlari va sport klublarida muntazam yoʻlga qoʻyilgan.

Shuningdek, mini-futbol yigitlar va qizlar uchun ham teng imkoniyat yaratadi. Soʻnggi yillarda mamlakatimizda mini-futbol boʻyicha ayollar ligasi ham faol rivojlanmoqda. Oʻzbekiston Futbol Assotsiatsiyasining tashabbuslari natijasida mini-futbol boʻyicha mahalliy va xalqaro musobaqalarning koʻplab tashkil etilishi sport turining yanada ommalashuviga xizmat qilmoqda[4].

Xulosa.

Mini-futbolning yoshlar orasida ommalashuvi uning soddaligi, ommabopligi va tarbiyaviy ahamiyati bilan izohlanadi. U yoshlarni sogʻlom turmush tarziga yoʻnaltirib, ularning boʻsh vaqtini mazmunli tashkil etishga yordam beradi. Mazkur sport turini yanada rivojlantirish uchun taʼlim muassasalarida mini-futbol boʻyicha qoʻshimcha toʻgaraklar tashkil etish, murabbiylar malakasini oshirish va ommaviy sport infratuzilmasini kengaytirish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Nazarov B. Sport va yoshlar tarbiyasi. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021. – 115 b.
2. Rustamov A. Mini-futbolning ommalashuvida sport to'garaklarining o'rni // Jismoniy madaniyat va sport jurnali. – 2022. – №3. – B. 34–38.
3. Musaev R. Development of futsal among youth in Central Asia // Asian Journal of Sport Science. – 2020. – Vol. 4. – P. 22–27.
4. O'zbekiston Respublikasi Jismoniy tarbiya va sport to'g'risidagi Qonuni. – T.: 2015.
5. Abdulazizov D. Futzal va uning yoshlar salomatligiga ta'siri // Sport ilmi va ta'limi. – 2023. – №2. – B. 41–45.